

ELMEGYÓGYINTÉZETI ÁPOLTAK VERSEI

WEÖRES SÁNDOR

1

Az utca tulsó felén ballagok,
te az innensőn.
Hát akkor te: én vagyok.

2

Ablak-zártól ajtó-kulcsig
és vissza, ajtó-kulcstól ablak-zárig
és megint, ablak-zártól ajtó-kulcsig
folyton, innen oda és onnan ide
a szoba levegőjén keresztül
vonal húzódik, feszes, egyenes,
láthatatlan, nem húzta senki.
Minden más csak formátlan üresség,
tapad, agyonszorít.

3

Falba hatoló tetteim
a vakolatot elpusztítják.
Ezért vonulok a vízfénékre,
nekem ne ajánlja senki!
Öregapám tengeri vasutas volt,
de a hajósok szárazföldön születnek,
csak éppen én ne?

4

(Örült nő mondja)

Luzsicki főorvos úr — nem tudják,
tetszem neki, engem szeret,
kis hintán leszáll rám,
fölvész, röpkülünk az égbe,
aztán mégföljebb, a Szivárvány áruházba,
vesz nekem egy darab papírt,
arra írom a titkomat.

5

Nők nincsenek,
 csak hátuk a zsufolt villamosban,
 szoknyájuk és cipőjük, mikor leszállnak.
 Férfiak sincsenek,
 mert csordultig vannak csupa nővel,
 és a nők, már tudjuk, nincsenek.
 Én se vagyok,
 csak kiöltött nyelvem a tükörben,
 és ha volnék is — ugyan minek...

6

Persze a nők,
 mint a fürdőszappan,
 például Gizi ápoló nővér,
 füle megfőtt a hajában,
 melle célozni tud,
 combját ki lehet húzni
 és minden belefér,
 ruhafogas, ingek, kabátok,
 az utolsó autóbuszjegy,
 lóháton az egész temető.
 Már csak az kell,
 hogy örökre szembe-üljek vele
 és elfelejtsem.

7

Ez, szemközt, a ház.
 Nem mindennapi ház.
 Nekem mindennapi ház.
 Az utcasorban egy ház.
 Az egyetlen ház.
 Maga a ház.

8

Zöld kerítés-sövény.
 Ott kezdődik a Másvilág.
 Átlépek a szememmel,
 vagy beuszik a csukott ablakon.
 Mikor pohár víz helyett
 magamat iszom meg,
 én is Az vagyok
 s ő megfeledkezik
 hogy a határt jelezze.

Tündöklő, de falánk tébolyom üszkei,
kedv nélkül lobogó örületem dalát
el kell hagynom örökre,
nem sajnálnak a csillagok.

Még bőröm beborít, sárga, feszes köpeny,
pattog benne az in, mégis a sors lazúl,
új hálót bogoz immár
Mars és Fortuna ellenem,

Styx hullámaiban, hogy ki ne ússzak a
nyirkos korszakokat fojtogató homály
habjából a kötetlen
s élet-nélküli szirt fölé,

hol megszűnne, aki néz, s aki nézhető,
kettő nélküli Egy kelne ki könnyedén,
a Kérő s az Imádott
eggyé-forrna a lét fölött.

Lenn mindent zuhatag forgat, emel, lesujt,
sírók és kacagók balga világa ez.
Állandó a valóság
ott, hol nedv dühe megszakad.

A Z É L E T V É G É N

Átbiskoltam teljes életem.
A látványok, mint álmomban, forogtak,
semmit se tettem, csak történt velem,
ezernyi versemet fél-ébren írtam
dohányfüstben, nem is tudom hogyan.
Süvölvény-kortól fogva mostanig
asszony-kormány pólyált vattába és
elzsongított, nem bírtam tenni, élni,
szunnyadtam nappal, írtam éjszaka,
sötétben szálltam, mint a denevér,
benső szemem nyílt a külső helyett.
Ha közben bölcsesség, vagy balgaság
fölrázott volna, szenvedés, akármi:
kazánom túl-erős volt, sose robbant,
minden belül keringett, forrt, feszített.
Dúlt két világvihar, százmillió
ember pusztult, meghalt anyám-apám:
álmomból serkentőnek mind kevés volt,
akárhogyan szegyenlem, így igaz.
Mindent vetítövásznon éltem át,
még akkor is, ha engem hajkurásztak
dásznot őrizni, vagy sírt ásni, vagy
fejem körül füttyültek a lövések,
aludtam folyton, egykedvűen. De most,
hogy vénülés megrázza tagjaim
és testemben koccint a csontjaimmal:

végtére fölriadnék és szaladnék
szürcsölni elmulasztott kéjeiket,
örülni, s örömet megbánva, fájni,
késő gyönyörtől megrokkanva halni,
bűzben, koszban, szégyenben, elhagyottan,
mint trágyadombon a veszettkutya.
De, mint mindent, ezt is csak álmodom.
Ha mindeddig nem ébredtem: tudom,
most már halálig hortyogok. Talán
a haldoklás majd ébren szembesít
minden mulasztás terhével. Talán
az álmon túli csöndben ébredek.

S Z E M F É N Y V E S Z T Ó K

Akiket álomszerűen élet-fölöttinek véltem — tündérek és más szivárványos csalások földi hasonlójának — egyfelől a nők; másfelől az ősi heréltek: a bortöltögető szép fiúk, a cirkuszi atléták, a komédiások, a lantosok és fuvolások, a papok, jószok és varázslók.

Úgy véltem: áldozataikkal együtt isznak és megrészegítik őket — de maguk gyilkosan-józanok maradnak — s aki mámortól elvakul: csak a férfi.

Vágyakat föloldanak, hogy még szorosabbra bogozzák — de maguk vágytalanok — s aki sóvárog: csak a férfi.

Még a haláluk is csalás: szemüket márványosan lehunyják, hogy te-
tőződjék a kétségbeesés — de maguk köröskörül lesik e reszkető sem-
mit a túlsó semmiből — s aki meghal, bátran, vagy nyomorultul: mindig
csak a férfi.

Aki hősiesen és balgán kitárja mellét: a férfi; a többi csak fölszítja
lázát, elszedi ezüstjét és markába nevet.

De nem így van. Láttam berugott pincért, árokban zokogó kocsmai
primást, rászédett színésznőt, hívó papot. A leány nem andalító libegés
többé: munkából tér haza súlyos talppal, mint a fadöntő rab elefánt,
és iszik egy pohár öncsalást, akárcsak a férfi.

Hát én voltam a végső kétnemű, akinek himmé-születése merő ala-
nak néztek, s én visszánéztem gyermeki szemmel, de belül késpenge-
józanul?

Hát bennem honolt az utolsó ringyó, aki lop, de meg nem lopják, mert
kontyától cipellőjéig buborék?

Hát én voltam a végső kétnemű, akinek himmé-születése merő ala-
koskodás volt, s ha jelenésem véget-ért, gondosan becsuktam az ajtót?

Eh! végsők nincsenek. A száraz folyómederben, más évszakban, árvíz
ömlik.

Mi, asszonyok és heréltek, legyünk csöndesek. Elégedjünk meg azzal,
hogy az élet-halál kapuján halkán ki-be járunk, e nagy szemfényvesz-
tés cinkosai.

Rejtélynek látszunk, pedig a valódi rejtély: a férfi, kincses-zsákja ros-
kasztó súlyával, szive délilibabos ábrándjaival, feje makacs eszméivel,
melyeket ránk is átvetít, s e vélt rokonérzésben fellélegzik pillanatra,
s azt hiszi, elvesztette magányát.

Mi évezrek óta megszoktuk, hogy okosságát tágranyilt szemmel cso-
dáljuk — miért is ne, hiszen rajongásában kincseit ránk-zúdítja, majd

megint elindul, szerszámmal, gyilokkal, keserves kínnal, új veszteni-valót szerezni.

Ám a dicsőség — a küzdelem s a halálba vakon lépés dicsősége — a férfié.

Tudatlanul veszi nőül a kívánság fészket, az Anyát, de tudva bűnhődik miatta — hódolj, kétnemű Teiresias, a férfi Oidipus előtt!